

FITXA IDENTIFICATIVA**Dades de l'Assignatura**

Codi	33465
Nom	Pedagogia social
Cicle	Grau
Crèdits ECTS	6.0
Curs acadèmic	2021 - 2022

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
1306 - Grau Educació Social	Facultat de Filosofia i Ciències de l'Educació	1	Segon quadrimestre

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
1306 - Grau Educació Social	259 - Pedagogia Social	Obligatòria

Coordinació

Nom	Departament
LOPEZ FRANCES, INMACULADA	335 - Teoria de l'Educació
VERDE PELEATO, IRENE	335 - Teoria de l'Educació

RESUM

Aquesta assignatura, situada en el marc científic de la Teoria de l'Educació, s'ocupa d'introduir al i la professional de l'Educació Social en els diferents àmbits de la Pedagogia Social. A més, es tractaran continguts claus vinculats a l'acció i intervenció socioeducativa ja que els i les educadors socials han de contar amb una formació que els permeta actuar en aquest àmbit.

Podem assenyalar que la matèria presenta parts diferenciades: aproximació conceptual a la Pedagogia Social; origen i evolució històrica de la Pedagogia Social; àmbits d'intervenció en Pedagogia Social; investigació qualitativa en Pedagogia Social i claus per al disseny d'un projecte socio-educatiu. Es treballa des de una perspectiva teòrica, metodològica, aplicada i crítica ja que, tota acció educativa parteix d'una realitat social dinàmica i per tant, l'educador o l'educadora social haurà de preguntar-se constantment sobre eixa situació i el col·lectiu receptor.

Es pretén també que el/la futur/a educador/a social, des de l'organització en què duga a terme la seua tasca diària, siga capaç de dissenyar i portar a la pràctica programes de formació per a distints destinataris, conjugant les seues necessitats i les de l'organització. S'afronta, així mateix, l'acció pedagògica, la seua ensenyança i avaluació. Es donen pautes per al disseny de projectes d'intervenció social en tots els àmbits de l'educació social.

CONEIXEMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

No hi ha un requisit concret per ser assignatura de 1r si bé és cert que per a la lectura, comprensió i estudi dels textos de la matèria es requereix tenir un nivell adequat de lectura i comprensió lectora.

1306 - Grau Educació Social

- Que els estudiants tinguen la capacitat d'arreglar i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seua àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguen una reflexió sobre temes rellevants d'índole social, científica o ètica.
- Que els estudiants puguen transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants hagen desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per a emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.

En cursar aquesta matèria, l'estudiantat haurà de ser capaç de:

- Conceptualitzar la Pedagogia Social com a ciència.
- Conèixer i explicar l'origen de la Pedagogia Social.
- Conèixer els referents més rellevants de la Pedagogia Social a Europa així com els d'Espanya.
- Conèixer els àmbits de la Pedagogia Social i reflexionar sobre els nous espais per a aquesta.
- Adquirir una visió crítica sobre els problemes socials.
- Saber realitzar algunes tècniques qualitatives per investigar en Pedagogia Social.
- Dissenyar un projecte social a partir d'una necessitat detectada

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. Conceptualització de la Pedagogia Social

- 1.1. A què ens referim quan parlem de Pedagogia Social?
- 1.2. L'objecte de la Pedagogia Social
- 1.3. Aproximació conceptual a l'educació social: diversitat d'accepcions
- 1.4. Pedagogia Social versus Pedagogia Escolar

2. Origen i evolució històrica de la Pedagogia Social

- 2.1. Circumstàncies històriques, socials i polítiques que van contribuir a impulsar el naixement de la Pedagogia Social a Europa
- 2.2. Referents de la Pedagogia Social a Europa
- 2.3. Referents de la Pedagogia Social a Espanya
- 2.4. Evolució de la Pedagogia Social després de la Segona Guerra Mundial
- 2.5. Etapes de la Pedagogia Social en Espanya: esdeveniments i moments clau

3. Àmbits d'intervenció de la Pedagogia Social

- 3.1. Els àmbits de la Pedagogia Social : animació sociocultural; educació de persones adultes; educació de la gent gran; educació intercultural; família i menor; gènere; art i educació social; adiccions; educació social i escola; intervenció sociocomunitaria; altres
- 3.2. Nous espais per a la Pedagogia Social
- 3.3. Compromís ètic: fer Pedagogia Social educant en valors i el canvi d'actituds

4. Investigació qualitativa en Pedagogia Social

- 4.1. Modalitat d'investigació qualitativa en Pedagogia Social
- 4.2. Tècniques d'investigació qualitativa en la Pedagogia Social: història de vida, grup de discussió i entrevista

5. Disseny i elaboració de un projecte de intervenció socioeducativa

- 5.1. La planificació i la intervenció educativa en l'àmbit no formal
- 5.2. Fases i components d'un projecte socioeducatiu
- 5.3. Apartat introductori: dades identificatives
- 5.4. Fase de diagnòstic i característiques dels seus components
- 5.5. Fase de planificació i característiques dels components
- 5.6. Fase de implementació
- 5.7. Fase d'avaluació

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Classes de teoria	45,00	100
Pràctiques en aula	15,00	100
Elaboració de treballs en grup	20,00	0
Elaboració de treballs individuals	20,00	0
Estudi i treball autònom	15,00	0
Lectures de material complementari	5,00	0
Preparació d'activitats d'avaluació	5,00	0
Preparació de classes de teoria	10,00	0
Preparació de classes pràctiques i de problemes	15,00	0
TOTAL	150,00	

METODOLOGIA DOCENT

La metodologia que es durà a terme en aquesta assignatura arrenca de la premissa que l'alumnat és una part activa i fonamental en la dinàmica de la classe. Es treballaran els fonaments teòrics de l'assignatura des d'una metodologia expositiva i participativa amb l'aplicació de tècniques de dinàmica grupal. Les classes pràctiques suposaran reflexió individual i conjunta des del treball escrit i oral pautat per la docent, a través de tertúlies dialògiques, presentació de problemes socials per a la discussió crítica i el debat, visionat de pel·lícules i documentals, invitació de persones externes, etc. El disseny i elaboració d'un projecte social sobre qualsevol dels àmbits de la pedagogia social es realitzarà en grup de 4-5 persones. El projecte estarà tutelat per la docent. Haurà de presentar formalment per escrit i defensar-oralment davant el grup-classe d'acord amb les pautes marcades.

AVALUACIÓ

1. Carpeta didàctica / portafoli de treball individual. Reflexions sobre pràctiques i lectures realitzades en forma d'assajos / recensió; informe raonat d'autoavaluació final i, en general, produccions individuals de l'i de la estudiant al llarg del seu procés d'aprenentatge en els diferents blocs en què es divideix l'assignatura. La puntuació assignada a aquesta tasca d'avaluació equival a l'50% de la qualificació final.

2. Realització en grup i defensa d'un projecte social guiat. Es tindran en compte: les habilitats de recerca bibliogràfica i informació, l'organització temporal de la feina feta, l'organització de les idees i arguments expressats, la redacció i exposició adequades, l'originalitat, actualitat i interès del tema i l'exposició oral. La puntuació assignada a aquesta tasca d'avaluació equival a l'10% de la qualificació final.

3. Prova final escrita individual. Amb ella s'avaluaran: l'adquisició de coneixements, la seva adequada comprensió, la capacitat per a exposició i argumentació i la capacitat d'aplicar aquests coneixements a temes i problemes de la branca de coneixement d'Arts i Humanitats, en general, i de la Pedagogia Social, en particular. La puntuació assignada a aquesta tasca d'avaluació equival a l'40% de la qualificació final.

Criteris generals d'avaluació: • Assistència a les sessions teòriques- pràctiques i activitats conjuntes. • Participació activa, compromís i interès. • Domini i precisió conceptual. • Claredat en l'exposició i capacitat de síntesi. • Exposició estructurada, sistemàtica i documentada. • Elaboració personal, crítica i fonamentada de què s'ha après. • Correcció gramatical i ortogràfica. • Compliment dels terminis que es fixin durant l'assignatura.

Es considera alumnat d'opció presencial aquell que assisteixi regularment a classe, com a mínim a el 80% de les mateixes; si l'assistència no és regular o no s'ajusta a el mínim exigit, es recomana que l'alumne o l'alumna s'aculli a l'opció "no presencial", a baix exposada. Avaluació en condicions de "no presencialitat": L'alumnat que no pugui assistir regularment a classe s'haurà de posar en contacte amb la professora responsable de l'assignatura durant les dues primeres setmanes de l'quadrimestre, exposant i justificant la seva opció i la seva impossibilitat de cursar l' assignatura amb normalitat. Així mateix, l'objectiu de l'entrevista amb el professorat és especificar el pla de treball alternatiu (consultar la guia docent de cada professora).

* Nota important: Per aprovar de l'assignatura i poder aplicar les mitjanes o percentatges dels diferents exercicis, cal superar o aprovar cada un d'ells, obtenint a l'almenys el 50% de les puntuacions assignades a cada activitat, sigui teòrica o pràctica. Aquest criteri s'aplicarà tant a l'alumnat d'opció presencial com a el de opció no presencial.

"Caldrà ajustar l'addenda de el curs anterior en cas de ser necessari per la situació sanitària deguda a la pandèmia"

REFERÈNCIES

Bàsiques

- ASOCIACIÓN CULTURAL LA CALLE (2007). Educación de calle. Hacia un modelo de intervención en marginación juvenil. Popular.
- BELLVER, M^aC. y VERDE, I. (2020). Educación Social y creatividad. Fundamentación, estrategias de intervención socioeducativa y experiencias desde diferentes lenguajes artísticos. Tirant Humanidades.
- BENSO, C. y PEREIRA, C. (2007). Familia y escuela. El reto de educar en el siglo XXI. Fundación

Santa María.

CARIDE, J.A. (2005). Las fronteras de la Pedagogía Social. Perspectivas científica e histórica. Gedisa.

DEL RINCÓN IGEA, B. (2001). Presente y futuro del trabajo psicopedagógico. Ariel.

FERMOSO, P. (1994). Pedagogía Social. Fundamentación Científica. Herder.

FERMOSO, P. (2003). Historia de la Pedagogía Social Española. Nau llibres.

GONZÁLEZ-GERALDO, J. L. (2019). Aportaciones de María de Maeztu a los inicios de la Pedagogía Social en España. Revista Complutense de Educación, 30(1).<https://doi.org/10.5209/rced.57341>

GUILLET, J.C. (2006). La animación en la comunidad: un modelo de animación socioeducativa. Graó

- LEBRERO, M. P.; MONTOYA, J. y QUINTANA, J. M. (2003). Pedagogía Social. Universidad Nacional de Educación a Distancia.

LÓPEZ HERRERÍAS, J. A. (2000). Paradigmas y Métodos Pedagógicos para la educación social. La praxis pedagógica en educación social. Nau llibres.

PÉREZ, C. (Coord.) et al. (2012). La acción educativa social: nuevos planteamientos. Desclée.

PÉREZ SERRANO, G. (2003). Pedagogía social. Educación Social. Construcción científica e intervención práctica. Narcea.

PETRUS, A. (Ed.) (1997). Pedagogía Social. Ariel.

ROMANS, M.; PETRUS, A.; y TRILLA, J. (2000). De profesión: educador(a) social. Paidós.

QUINTANA, J.M^a (1988). Pedagogía Social. Madrid: Dykinson.

ÚCAR, X. (2006). Miradas y diálogos en torno a la acción comunitaria. Graó.

Complementàries

- ANDER-EGG, E. (2013). La animación sociocultural en los comienzos del siglo XXI. Lumen Humanitas.

BEDMAR, M. y MONTERO, I. (2010). Recreando la educación de personas mayores: aportes desde la Pedagogía Social. GEU.

COLECTIVO AMANI (2006). Educación intercultural: Análisis y resolución de conflictos Popular (Tiempo Libre).

CORNEJO, et al. (2017). Comunicación intercultural: Desarrollo de habilidades en educación formal y no formal (Intervención social) CCS.

ESCARBAJAL, A. (2010). Interculturalidad, mediación y trabajo colaborativo. Narcea.

FERNÁNDEZ, S.J. y HIPÓLITO, N. (2017). Contexto de la animación sociocultural. Síntesis.

FROUFE, S. y GÓNZALEZ, M. (1995). Para comprender la animación sociocultural. EVD.

HERRERO, Y. (2019). Ecofeminismos para evitar la barbarie. El Ecologista, 100, 4547.

LAGUNAS-VÁZQUEZ, M., BELTRÁN-MORALES, L. F., y ORTEGA RUBIO, A. (2016). Desarrollo, feminismo y género: cinco teorías y una canción desesperada desde el Sur. Revista Estudios Del Desarrollo Social: Cuba y América Latina, 4(2), 6275.

LOBO, T., y YUREN, T. (2021). La Ventana Infinita. Método de educación no formal, resiliencia y participación comunitaria. De Prácticas y Discursos, 10 (15).

<https://doi.org/10.30972/dpd.10154828>

- LÓPEZ, Mª T. (2015). Personas mayores y solidaridad intergeneracional en la familia: el caso español. Cinca.
- MALIK, B. y HERRAZ, M. (Coords.) (2005). Mediación intercultural en contextos socioeducativos. Aljibe.
  - MOLINA, J. (2017). La discapacidad empieza en tu mirada. La situación de discriminación por motivo de diversidad funcional: escenario social y educativo. Delta.
  - MONTOYA, J.M. (2000). Formas de vida en las personas mayores: propuestas
  - PLANELLA, J. y PIE, A. (2012). Militancia y diversidad funcional. UOC.
  - SOLER, P. (2012). La animación sociocultural. Barcelona: UOC.
  - REVISTAS:
    - Revista Interuniversitaria de Pedagogía Social
<https://recyt.fecyt.es//index.php/PSRI>
    - Revista Interuniversitaria de Teoría de la Educación
    - Revista Quaderns d' Educació Social <http://www.ceesc.cat/>
  - PÁGINAS WEB:
    - Sociedad Iberoamericana de Pedagogía Social (SIPS): <http://www.sips.es>
    - Sociedad Española de Pedagogía: <http://www.uv.es/soespe/>
    - Portal de la Educación Social. <http://www.eduso.net>

ADDENDA COVID-19

Aquesta addenda només s'activarà si la situació sanitària ho requereix i previ acord del Consell de Govern

Acord CAT 2 de febrer de 2021

Es garanteix a l'estudiantat que, de ser necessari, s'adaptarà la modalitat d'impartició de la docència (en línia, híbrida o presencial), així com la modalitat de l'avaluació, a les exigències sanitàries formulades per les autoritats competents, mantenint els paràmetres habituals d'avaluació prevists en les guies i sense que això supose una càrrega addicional en el treball de l'alumnat

1.- Continguts

Els continguts essencials es mantenen, en qualsevol cas, ja que són els necessaris per a dominar les competències vinculades a aquesta assignatura, tot i que l'extensió i l'èmfasi poden adaptar-se a les circumstàncies de cada moment.

2.- Volum de Treball i planificació temporal de la docència

El volum de treball requerit per superar aquesta assignatura es manté, procurant adaptar els procediments i activitats amb aquesta finalitat.

3.- Metodologia docent

En aquesta assignatura la docència combina la presencialitat amb la no presencialitat, síncrona o asíncrona (en funció de les circumstàncies). El nivell de presencialitat s'adaptarà a les condicions sociosanitàries del moment i a les condicions específiques de l'assignatura. Se seguirà un model híbrid, de manera que les classes s'impartiran amb la presencialitat que siga possible i la resta es realitzaran de forma no presencial. En qualsevol cas, aquest model híbrid ha de ser necessàriament flexible per a poder adaptar-se a les circumstàncies.

En la docència no presencial s'intentarà prioritzar la modalitat síncrona que afavoreix la interacció directa amb l'alumnat. En qualsevol cas les docents implicades podran acordar amb els seus estudiants qualsevol canvi que siga per a millorar la docència i discència.

4.- Avaluació

Es potenciaran les activitats d'avaluació contínua que, d'altra banda, poden combinar-se amb l'exigència de superar activitats concretes, incloent una avaluació final global. En la guia docent de cada docent s'especificaran els detalls del procés, ateses les circumstàncies.

5. Bibliografia

És manté